

mooie synth; flexibel, uitgebreid en betaalbaar door de voortschrijdende techniek. Vst-versies van allerlei klassiekers bestaan inmiddels al, dus de Formant moest een keer aan de beurt komen. Maker is de Nederlander Eef Fonken, die voor deze softwareversie het programma Synthmaker gebruikte. Daarmee kun je zelf relatief eenvoudig je eigen plug-ins bouwen, hoewel je wel degelijk onder de motorkap op codeniveau kunt ingrijpen.

Het installeren van Formant Classic is een kwestie van het exe-bestand opstarten voor de standalone-versie. Het handigst is om de hele map naar je vst-folder te kopiëren en een shortcut te maken voor de standalone-versie, als je die al wilt gebruiken. Fonken biedt overigens ook nog de uitgebreidere HV-Formant aan voor € 69,-.

Formant returns

De Formant Classic is grafisch inderdaad een Formant-kloon. Hij is niet helemaal authentiek. De originele Formant was bijvoorbeeld niet polyfoon. Helaas kun je de bekabeling ook niet zien: met een pop-upvenster achter elke input of output bepaal je de routing. Maar virtuele kabelspaghetti kan ook een rommeltje op je scherm worden, dus dit is eigenlijk wel een overzichtelijk systeem.

De set-up is klassiek: drie vco's, een gewoon en een 24dB vcf, drie lfo's, twee adsr's, een vca en noisemodule. Verder een oscilloscoop voor de golfvorm en de rfm-module, een soort eq-filterbank. En er zitten al flink wat presets bij; prima basissounds waarop je zelf kunt voortborduren.

Het werken met de virtuele Formant is makkelijk. Het scherm is lekker groot en vanwege het eenvoudige uiterlijk en de uniformiteit van de modules is alles makkelijk te vinden. Grafisch misschien niet zo spannend, maar heel prettig om mee te werken. Als je luistert naar Youtube-filmpjes over de Formant blijkt het karakter aardig overeen te komen. Ook tegenover andere vst-synths slaat de Classic zeker geen slecht figuur. En dat voor een gratis synth!

Conclusie

Of het nou een 100% kopie van de Formant synthesizer is of niet: feit is dat je met deze modulaire synth een zeer goed bruikbaar werkpaard in huis haalt. Je hoeft 'm niet te installeren, de cpu-load is lekker licht, hij klinkt oké en is nog eens gratis ook. Toch de makkelijkste manier om te werken met een klassieker. Tenzij je graag voor veel geld een half werkende Formant koopt en vervolgens een jaar bezig bent met debuggen en hersolderen... ■

HET OORDEEL

- + • gratis!
- • verbindingkabels niet te zien

Xtra Interface
DOWNLOADS
 • gratis plug-in
 • video

INFO

- **Prijs:** gratis, donatie welkom!
- **Distributie:** Ftec Audio
- **Internet:** www.ftec-audio.com/formant-classic

SPECIFICATIES

- semimodulaire subtractieve synthese
- 3x vco, 2x vcf, 2x adsr, 1x vca, 1x rfm, 3 xlo, 1x noise, 1x com(scope) modules
- keyboardinterface flexibele toewijsbaar via midi
- mono, poly en unison bespeelbaar
- key latch, portamento en legato play mode
- aanslaggevoelige adsr's
- delay- en chorusseffecten

De digitale soldeerbout

We willen allemaal voor een dubbeltje op de eerste rang zitten, maar gratis betekent niet altijd goed. De Formant vst-plug-in van Ftec is gratis, maar is-ie de moeite waard?

door **Ruud Leks** > ruud@interface.nl

In de jaren tachtig publiceerde het Amerikaanse Elektronica-blad Elektor (Elektuur in het Nederlands) een serie artikelen waarin de bouw van een modulaire synthesizer (analoge hardware natuurlijk!) werd beschreven. Niks bijzonders, want ook de elektrische step, doe-het-zelf discovierlichting en de absolute topper 'maak je eigen inbraakalarm' stonden in dat soort bladen. Elektor was bedoeld voor de toen redelijk omvangrijke doelgroep van handige soldeerders met kennis van elektronica die niet te beroerd waren om in een paar avondjes zelf iets in elkaar te knutselen.

Dure hobby

Toen China nog gewoon een communistische boerenstaat was en nog geen schepen vol

spotgoedkope elektronica fabriceerde, kostte muziekkaparaatuur nog een stevig vermogen, dus zelfbouw was voor veel arme elektronische muzikanten vaak de enige optie. Je kon de Formant synth als kit bestellen, of helemaal zelf bouwen inclusief de printplaten.

Het probleem met die zogenaamde kitsynths is dat de kwaliteit staat of valt met de kennis van de bouw. Van de originele Formant zijn ook wel redelijk wat exemplaren te vinden, maar eentje die helemaal honderd procent goed in elkaar zit, goed is gekalibreerd en betrouwbaar werkt, is even zeldzaam als een betrouwbare tweedehands-autoverkoper. Eerlijk gezegd heb ik er nog nooit eentje in levende lijve gehoord.

Hollands Glorie

Maar de Formant heeft niet voor niks een culturreputatie opgebouwd. Op papier was het een